

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตร
ปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

**Curriculum Evaluation of Master of Education Program in Educational
Administration, Revised Version of B.E. 2559
Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University**

Received 17 June 2021

Revised 19 July 2021

Accepted 13 July 2021

นิพนธ์ วรรณเวช, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์,
สาโรจน์ เผ่าวงศากุล และमितภานี พุ่มกล่อม
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Nipon Wonnawed, Pongsak Ruamchomrat,
Saroch Pauwongsakul and Mitparnee Pumklom
Kanchanaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกาญจนบุรี การประเมินหลักสูตร ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของสตัฟเฟิลบีม เพื่อประเมินปัจจัยที่
เกี่ยวข้องกับหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง
ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็น
สัดส่วนตามกลุ่มประชากร โดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ
ด้านบริบท และด้านผลผลิต 2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้ ด้านบริบท ควรมีความสอดคล้อง
กับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาที่ได้เรียนต้องได้รับความรู้จากบทเรียนและอาจารย์ที่ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตร
สอดคล้องกับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบันบริบทของหลักสูตรควรออกแบบมาเพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้บริหาร
การศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้ใช้บัณฑิตต้องการให้

หลักสูตรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ การวางตัวในสังคมให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น และด้านกระบวนการ ควรมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดระบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ กระบวนการเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรที่กำหนดดีแล้ว แต่ควรกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้นักศึกษาเกิดความสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มากขึ้น กระบวนการสำเร็จการศึกษาควรกำหนดให้ชัดเจน

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร

Abstract

This research was the evaluation of the Educational Administration Program, the revised version B.E. 2559 master degree of education curriculum, the Faculty of Education of KRU. The proposes of the study were to evaluate the context, input, process and outcomes of the curriculum, to study the suggestions for the revised curriculum, and to evaluate the curriculum by using Stufflebeam's CIPP model in order to evaluate the impacts related to the curriculum. The 108 samples were lecturers, graduate students and users, obtained by simple random sampling and using Krejcie & Morgan's table, with the reliability at 95% level. The instrument was the curriculum evaluation form for the Educational Administration Program, M.Ed., KRU.

The results of the study revealed that: 1) The evaluation of the revised curriculum of the Educational Administration Program, M.Ed. degree of the graduate school was appropriate at the highest level. When considering each aspect, the highest appropriate aspects ranking in order of mean from high to low were context, input and process. The appropriate aspect with the high level was outcome. 2) The suggestions for the evaluation of the revised curriculum of the Educational Administration Program B.E. 2559, M.Ed. were as follows; the context – the program should develop new subjects or revise the subject contents to achieve the present situations; the input - the graduate students, and the graduates prefer to have more research documents in the Library or develop the online data for easier search; the graduate students – the program should develop students to have critical and systematic thinking, knowledge application for appropriate administration problem solving; and more information searching, interpretation and evaluation for the creative problem solving.

Keywords: Curriculum Evaluation

บทนำ

นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570 เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษาของประเทศให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ออกแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือ ตามเป้าประสงค์ของการพัฒนาประเทศ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562) สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่เน้นการพัฒนาให้ทันต่อสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ภายใต้พันธกิจด้านการเรียนการสอน เพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทันต่อการเปลี่ยนแปลง จากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีผลกระทบต่อระบบการศึกษาของไทย ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีการออกแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา รวมถึงการศึกษาย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยคำนึงถึงมาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นให้บัณฑิตประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป็นผู้บริบาลที่ดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำงานร่วมกับประชาคมอาเซียนได้

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 โดยมีปรัชญาของหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คือ ผู้บริหารสร้างสถานศึกษาให้เป็นเลิศ เป็นผู้นำในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยจะพบว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสารสนเทศสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการบริหารหลักสูตรการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม ซึ่งการประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร 5 ปี มุ่งตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น และผลกระทบของหลักสูตร และเป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรทั้งหมด

การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อคุณภาพของหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมจริงหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น ปัจจุบันของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คือ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 ซึ่งครบกำหนดการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2563 เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สามารถเปิดรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2564 สาขาวิชาการบริหารการศึกษาจึงได้ดำเนินวิจัยประเมินหลักสูตรฯ โดยใช้รูปแบบชิป เพื่อนำ

ข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนภายในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต จะเป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในการนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
2. ข้อมูลผลการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตของสาขาวิชา สามารถนำมาเป็นข้อมูลเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร และพัฒนาเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน นักศึกษารุ่นที่ 23 รุ่นที่ 24 และ รุ่นที่ 25 จำนวน 85 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2561 จำนวน 33 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 52 คน รวมประชากรทั้งหมด 176 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2561 ผู้ใช้บัณฑิตใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) อย่างเป็นสัดส่วน ตามกลุ่มประชากร โดยใช้การเปิด

ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970,) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่ออกแบบสำหรับใช้สอบถามกับ อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตอนที่ 2 แบบประเมินหลักสูตร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เนื้อหาแบ่งเป็น 4 ด้าน ตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ถึงผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรฯ ประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 122 ชุด ได้รับคืนโดยมีความสมบูรณ์ จำนวน 122 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่า ร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรฯ โดยการนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นภาพรวม รายด้าน และรายข้อ และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการประเมินหลักสูตรฯ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบการเขียนเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี และสังกัดโรงเรียนของรัฐ

2. ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านผลผลิต นำเสนอในรูปแบบตารางสรุปผล ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 โดยภาพรวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ การประเมิน
1. ด้านบริบท	4.63	0.49	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.64	0.50	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ	4.64	0.51	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต	4.57	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.61	0.51	มากที่สุด

โดยผลการประเมินหลักสูตรในแต่ละด้านสรุปผลดังนี้

2.1 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านบริบท โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ หลักสูตรยังคงเป็นที่ต้องการของวิชาชีพบริหารการศึกษา รองลงมาคือ หลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาของประเทศ และหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ หลักสูตรสอดคล้องกับเทคโนโลยี นวัตกรรมการศึกษาและการเปลี่ยนแปลง

2.2 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ รองลงมาคือ อาจารย์พยายามส่งเสริมให้นักศึกษา คิด วิเคราะห์ และกล้าแสดงความคิดเห็น และอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตรงกับศาสตร์ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เข้าศึกษามีความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพียงพอกับการเรียน

2.3 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลการสอนของอาจารย์หลากหลายช่องทาง รองลงมาคือ อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย การนำเสนอ การศึกษาค้นคว้า ฯลฯ และมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและ

จรรยาบรรณในวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการหลักสูตร

2.4 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านผลผลิต (คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา) โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านทักษะการบริหารการศึกษา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมาก คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

3.1 ด้านบริบท ควรมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาที่ได้เรียนต้องได้รับความรู้จากบทเรียนและอาจารย์ที่ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน บริบทของหลักสูตรควรออกแบบมาเพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ต้องการให้หลักสูตรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร การวางตัวในสังคมให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น

3.3 ด้านกระบวนการ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดระบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ กระบวนการเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรที่กำหนดดีแล้ว แต่ควรกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้นักศึกษาเกิดความสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มากขึ้น กระบวนการสำเร็จการศึกษาควรกำหนดให้ชัดเจน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหลักสูตรที่ปรับปรุง พ.ศ. 2559 นั้น สาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เป็นหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษาให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ มีภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับสภาวะ

การเปลี่ยนแปลงของบริบทและแนวโน้มที่เปลี่ยนไป เป็นการประยุกต์ศาสตร์ การบริหารการศึกษาเข้ากับศาสตร์สหวิทยาการด้านต่าง ๆ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ตามแนวคิดของ ดอลล (Doll, 1974) ที่กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีไว้ว่า เนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เน้นคุณภาพที่ยั่งยืนและความสำคัญของเนื้อหาโดยพิจารณาว่าเนื้อหานั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วแค่ไหน ต้องบรรจุเนื้อหาที่ทันสมัยอยู่เสมอในหลักสูตร และต้องสอนในสิ่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้และนำไปใช้ได้ ในสังคมของผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยพร ทองหยอด (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารและหัวหน้าสาขา ต่อผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา เทียนทอง (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดีมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาวิชาการพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านบริบท โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่าหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 มีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่มีความรู้ในสาขาวิชาเป็นอย่างดี ดังนั้นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจึงมีความสอดคล้องและครอบคลุมตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับจากสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ พิสนุพงษ์ศรี (2550) ที่กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีต้องมีความชัดเจน มาจากข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องครอบคลุม สามารถพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย อย่างสมดุลกัน และมีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสากร ชูชาติ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาเผยแผ่ คณะพุทธศาสตร์ สถาบันธรรมชัย จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินหลักสูตรฯ ด้านบริบท มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตของสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีความชัดเจน มีกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ที่มีคุณภาพ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังและกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา ดังที่ ทาบ (Taba, 1962, p. 10) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่าจำเป็นต้องมีการวินิจฉัยความต้องการเป็นอันดับแรกเพื่อกำหนดเนื้อหาหลักสูตร ต้องเลือกเครื่องมือ จัดลำดับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกช เอี่ยมชื่น (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2550) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา อาจารย์ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา เทียนทอง (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินหลักสูตรฯ ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่า หลักสูตรมีการกำหนดกระบวนการ วิจัยวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนแจ้งเกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชา สอนครอบคลุมเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในแผนการสอน จัดกิจกรรมและส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ หลักสูตรมีการดำเนินการบริหารหลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังที่ ฆนัท ธาตุทอง (2550, หน้า 20-21) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรมีกิจกรรม กระบวนการ และเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาการเรียนของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน บอกแนวทางด้านสื่อการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2562, หน้า 19-20) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ด้วยรูปแบบ CIPPIEST ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนมหาบัณฑิตมีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความคิดเห็นแตกต่างจากงานวิจัยของ เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2561, หน้า 139) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิชาเอกสังคมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านผลผลิต (คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากการดำเนินงานของหลักสูตรมีการประเมินคุณภาพทุกกระบวนการ ตั้งแต่การนำผลการประเมินหลักสูตรฯ มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลการสอน การประเมินคุณภาพ

การศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา การนำผลประเมินมาพัฒนาการดำเนินการของหลักสูตรทำให้ผลผลิตของหลักสูตรฯ เป็นที่ยอมรับจากผู้ใช้บัณฑิต หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิต นำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรมาพัฒนาวิชาชีพ สามารถสอบเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับจากสังคม ดังเช่นคุณลักษณะบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2563) ประกอบไปด้วย มีความรู้ความสามารถในสาขาชีพ มีทักษะในการบริหารจัดการ การแก้ปัญหาและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตนเอง และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม มีความใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสุภาพเรียบร้อย มีวินัยและมีภาวะความเป็นผู้นำ มีทักษะในการสื่อสาร ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นๆ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ และมีวิสัยทัศน์ มีความรักในท้องถิ่น และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสากร ชูชาติ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาเผยแผ่ คณะพุทธศาสตร์ สถาบันธรรมชัย จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภจิภา ภูมิโคกรักษ์ และคณะ (2559, หน้า 151-152) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์แห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี โท และเอก มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักสูตรฯ ควรมีการพัฒนารายวิชาใหม่เพิ่มเติม หรือมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาที่เปิดสอนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันสำหรับหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่จะปรับปรุง พ.ศ. 2564 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาที่เรียนต้องได้รับความรู้จากบทเรียนและอาจารย์ที่ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน

1.2 การปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2564 ควรเป็นหลักสูตรทางการบริหารการศึกษาที่เน้นทักษะทางการบริหารการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 เนื่องจากการประเมินด้านผลผลิต เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าเมื่อเสร็จสิ้นการใช้หลักสูตรแล้ว คุณภาพของผู้เรียน

จะเป็นอย่างไร ดังนั้นหลักสูตรควรมีแผนการประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีการทบทวน นำข้อควรปรับปรุงไปแก้ไขกระบวนการอย่างรวดเร็ว ไม่รอให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้วจึงทำการสำรวจคุณภาพจากผู้ใช้บัณฑิต จะทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยการประเมินน้อยที่สุด จาก 6 ด้าน หลักสูตรควรพัฒนาบัณฑิตในเรื่องการคิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบได้ การประยุกต์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานได้อย่างเหมาะสม การสืบค้น ติความ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือทักษะที่จำเป็นอื่น สำหรับนักศึกษา เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การสำรวจความต้องการของนักศึกษา-บัณฑิต ที่มีต่อระบบการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลของบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อเป็นการยืนยันผลผลิตที่ได้จากการจัดการศึกษา

บรรณานุกรม

ฉันท ชาติทอง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

เชษฐภูมิ วรรณไพศาล. (2561). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิชาเอกสังคมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 10(2), 139-151

นิสากร ชูชาติ. (2555). *การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาเผยแผ่ คณะพุทธศาสตร์ สถาบันธรรมชัย จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต

บงกช เอี่ยมชื่น. (2555). *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2550) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิสนุ พองศรี. (2550). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตีพริ้นท์.

- พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ. (2561). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(28), 243-255.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2563). *คุณลักษณะบัณฑิต*, จาก <http://grad.snru.ac.th/admission/คุณลักษณะบัณฑิต>.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2562). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยรูปแบบ CIPPIEST. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 5(2), 19-36.
- วัลย์พร ทองหยอด. (2554). *การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ศุจิกา ภูมิโคกรักษ์ และคณะ. (2559). คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *พยาบาลสาร* 43 (พิเศษ), 151-152.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). *นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อัจฉรา เทียนทอง. (2557). *การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ โรงเรียนพยาบาลรามธิบดี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Doll, C. R. (1974). *Curriculum Improvement*. (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: theory and practice*. New York: Brace & World.